

15. Kako su se prenosila evanđelja?

54 pitanja i odgovora o Isusu Kristu, pripremljenih od tima katoličkih teologa sa sveučilišta Navarra. Ovo je pitanje br. 15.: "Kako su se prenosila evanđelja?"

17.10.2009.

Prethodna pitanja

Poznato je da nemamo izvorni rukopis evanđelja, kao ni bilo koje druge knjige iz antike. Spisi su se prenosili putem kopija rukom

pisanih na papirusu, a kasnije na pergamentu. Evanđelja i rani kršćanski spisi nisu bili pošteđeni takve vrste prijepisa. Iz Novog zavjeta može se već primijetiti da su neka pisma sv. Pavla kopirana i prenijeta sa svim spisima (2 Pe 3,15-16). Isto je i s evanđeljima. Prema navodima sv. Justina, sv. Irineja, Origena i dr., koji su komentirani u prethodnom pitanju (Tko su bili evanđelisti?) pokazuje se da su kanonska evanđelja kopirana i prenošena zajedno.

Materijal koji se koristio u ranim stoljećima kršćanske ere bio je papirus, a nakon III. stoljeća počeo se koristiti pergament koji je bio otporniji i dugotrajniji. Tek od četrnaestog stoljeća koristi se papir. Rukopisi evanđelja koje smo sačuvali i pažljivo kritički proučili pokazuju nam da je u odnosu na većinu antičkih djela pouzdanost koju možemo dati tekstu koji imamo vrlo

velika. Prvo, zbog količine rukopisa. Za Ilijadu, na primjer, postoji manje od 700 rukopisa, ali za druga djela, kao za Tacitove Anale, imamo ih samo nekoliko, a od njegovih šest prvih knjiga samo jedan rukopis. Za Novi zavjet postoji otprilike 5400 grčkih rukopisa, bez uzimanja u obzir drevnih verzija na drugim jezicima i citata u tekstovima i djelima antičkih pisaca. Osim toga, važna je i vremenska udaljenost nastanka knjige i najstarijeg rukopisa. Dok je za mnoga klasična djela antike to vrijeme gotovo deset stoljeća, najstariji rukopis Novog zavjeta (Rylands Papirus) nastao je trideset ili četrdeset godina nakon što je sastavljeno Ivanovo evanđelje. Iz trećeg stoljeća postoje papirusi (Bodmer i Chester Beatty) koji pokazuju da se izabrana kanonska evanđelja već prenose u kodeksima, a od IV. stoljeća postoje gotovo beskonačna svjedočenja.

Kada se uspoređuje mnoštvo rukopisa, otkrivaju se pogreške, loša čitanja, itd. Tekstualna kritika evanđelja i drevnih rukopisa ispituje značajne varijacije i pokušava otkriti njihovo podrijetlo. Ponekad prepisivač pokušava uskladiti tekst jednog evanđelja s drugim, drugi pokušava objasniti izraz koji mu se čini nejasnim itd. Zato je potrebno utvrditi što bi mogao biti originalan tekst. Stručnjaci se slažu u tome da su evanđelja tekstovi iz antike koje najbolje poznajemo. Oni to temelje na dokazima rečenim u prethodnom stavku i na činjenici da je zajednica koja prenosi tekstove kritička zajednica, da ljudi u potvrđivanje teksta uključuju svoj život, a očito je da svoj život ne bi povezali s idejama stvorenima za neku prigodu.

J. Treballe, *La Biblia judía y la Biblia cristiana. Introducción a la historia de la Biblia*, Trotta, Madrid 1998; J. O'Callaghan, *Los primeros*

testimonios del Nuevo Testamento. Papirología neotestamentaria, El Almendro, Córdoba 1995; E.J. Epp, "Textual Criticism (NT)", en *Anchor Bible Dictionary VI*, Doubleday, New York, 1992, 412-435; F. Varo, *¿Sabes leer la Biblia?* Planeta, Barcelona 2006.

Vicente Balaguer

---

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/15-kako-su-se-prenosila-
evanelja/](https://opusdei.org/hr-hr/article/15-kako-su-se-prenosila-evanelja/) (25.03.2025.)